

51. Kto bol Konštantín?

Päťdesiataprvá z 54 otázok o Ježišovi Kristovi a Cirkvi, na ktoré odpovedá tím profesorov histórie a teológie z Navarskej univerzity.

18.01.2024

Flavius Valerius Aurelius Constantinus (272-337), známy ako Konštantín I. alebo Konštantín Veľký, bol cisárom Rímskej ríše v rokoch 306 až 337. Vstúpil do dejín ako prvý kresťanský cisár.

Bol synom gréckeho úradníka Constantiusa Chlorusa, ktorý bol v roku 305 vymenovaný za augusta spolu s Galériom, a svätej Heleny. Keď Constantius Chorus v roku 306 zomrel, Konštantín bol miestnym vojskom za ťažkej politickej situácie, ešte zhoršenej napätými vzťahmi s predchádzajúcim cisárom Maximianom a jeho synom Maxentiom, vyhlásený za cisára. Konštantín najprv v roku 310 porazil Maximiana a potom Maxentia 28. októbra 312 v bitke pri Milvijskom moste. Tradícia tvrdí, že Konštantín mal pred bitkou videnie. Pozerajúc sa na slnko, ktorému ako pohan vzdával úctu, videl kríž a prikázal svojim vojakom, aby dali na svoje meče Kristov monogram (prvé dve písmená gréckeho mena Christos položené cez seba). Aj keď ďalej praktizoval pohanské obrady, od tohto víťazstva bol kresťanom naklonený. S Liciniom, východným cisárom, vyhlásil tzv. *Milánsky edikt*

(pozri nasledujúcu otázku č. 52), ktorý povoľoval slobodu vyznania. Neskôr sa títo dvaja cisári stretli v bitke a Konštantín Licinia v roku 324 porazil a stal sa jediným augustom cisárstva.

Konštantín uskutočnil mnoho reforiem – administratívnych, vojenských, hospodárskych, ale kde najviac vynikol, boli politicko-náboženské ustanovenia, v prvom rade tie, ktoré viedli k pokresťančeniu impéria. Podporil príslušné štruktúry na zachovanie jednoty cirkvi ako spôsob, ako zachovať jednotu štátu a legitimizovať jeho monarchistické usporiadanie bez toho, aby prehliadal ďalšie náboženské dôvody osobného charakteru. Okrem cirkevne správnych ustanovení podnikol kroky proti herézam a schizmám. Na obranu jednoty cirkvi bojoval proti schizme spôsobenej donatizmom v severnej Afrike a

zvolal Nicejský koncil (pozri otázku 53. Čo priniesol nicejský koncil?), ktorý mal vyriešiť spory ohľadom trojjediného Boha vyvolané Ariom.

V roku 330 zmenil hlavné mesto cisárstva, z Ríma sa presťahoval do Byzancie, ktoré nazval Konštantínopol. Znamenalo to prerušenie tradície, napriek tomu, že chcel zdôrazniť kresťanský charakter hlavného mesta. Ako bolo vtedajším zvykom, nechal sa pokrstiť až krátko pred smrťou. Pokrstil ho biskup Eusebius z Nikomédie (Turecko), ktorý s arianizmom sympatizoval.

Okrem určitých „chybičiek krásy“ jeho vlády, ktoré boli v dobe, v ktorej žil, pomerne bežné (napríklad jeho náladová a násilná povaha), nemožno mu uprieť to, že dal cirkvi slobodu a podporoval jej jednotu. Na druhej strane nie je historicky pravdivé, že Konštantín v záujme dosiahnutia tohto cieľa určil okrem

iného aj počet kníh, ktoré má Biblia obsahovať. V tomto zdĺhavom procese, ktorý skončil oveľa neskôr, boli štyri evanjeliá dlho jediné, ktoré cirkev uznala za pravdivé. Ostatné „evanjeliá“ Konštantín nepotlačil, lebo boli už desiatky rokov predtým zakázané ako kacírské.

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/sk-sk/article/51-kto-bol-
konstantin/](https://dev.opusdei.org/sk-sk/article/51-kto-bol-konstantin/) (05.08.2025)